

Brede Welvaart Analyse

"Brede welvaart: als je het eenmaal ziet,
kan je het niet niet meer zien"

AB Beeldvormend - 27 oktober 2026
Lian Nijenhuis

WATERSCHAP ZUIDERZEELAND

Doel beeldvorming

- **Verdieping** van de Brede Welvaart Analyse en hoe we dit toepassen bij Zuiderzeeland
- **Kennismaking** met de pilot Zoetwaterbeschikbaarheid, Brede welvaart analyse: water slim verdelen
- **Bespreken** van bestuurlijke accenten voor de verdere ontwikkeling van Brede Welvaart binnen Zuiderzeeland

Welkom Jongerenraad Provincie Flevoland

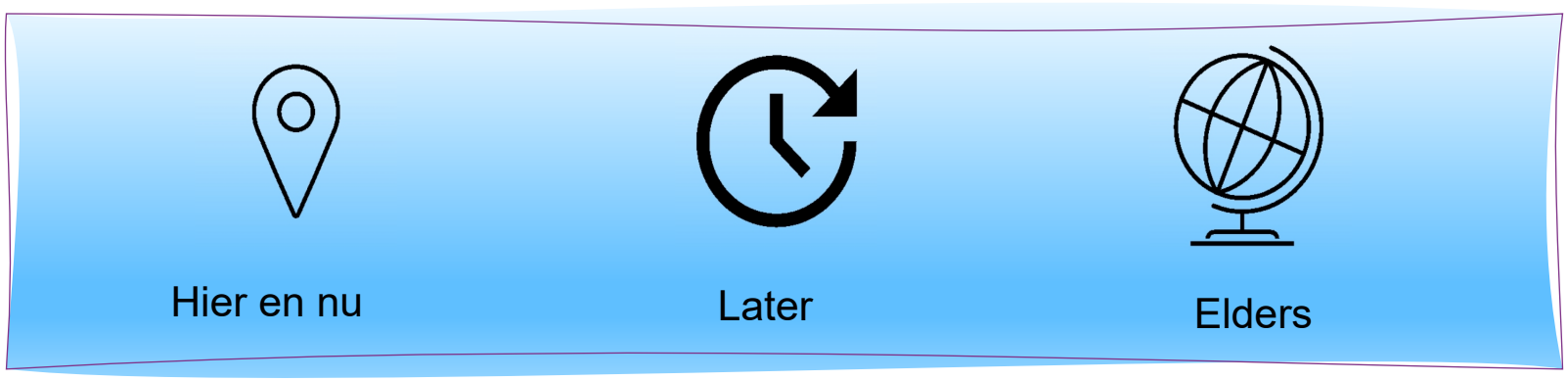
Opdracht van de Jongerenraad:

Opstellen van een zienswijze op de Brede Welvaartanalyse ZZL

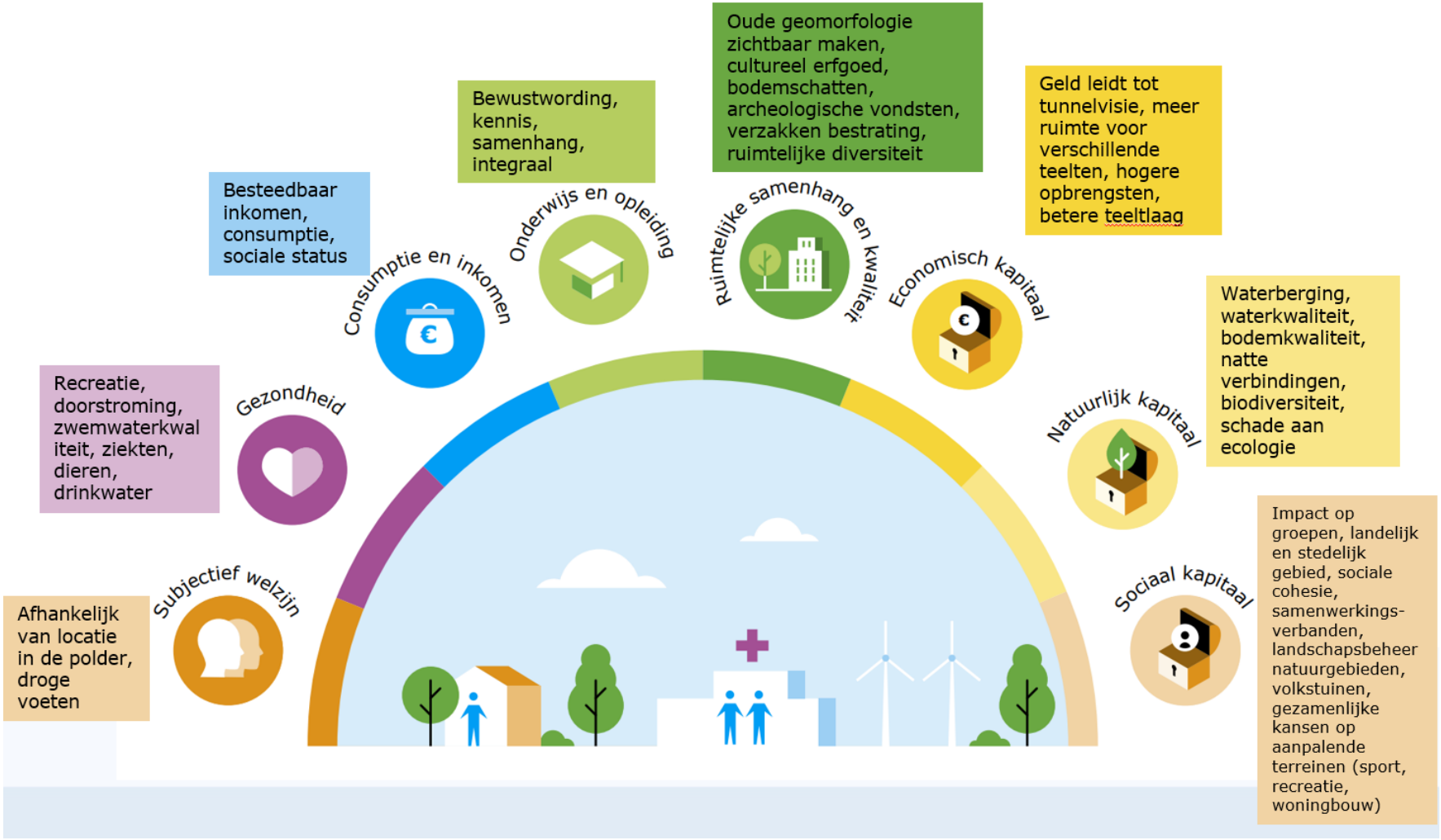
Definitie Brede Welvaart

*“De kwaliteit van leven **hier en nu** en de mate waarin deze ten koste gaat van de brede welvaart van **latere generaties** of van die van mensen **elders** in de wereld.” (CBS, 2025)*

Terugblik: Bestuursconferentie 1 november 2024

Thema's: bodemdaling, waterveiligheid, biodiversiteit, waterbeschikbaarheid, waterkwaliteit, goed werkgeverschap, circulariteit, peilverhoging, technologisch kapitaal en innovatie, ondergrondse infrastructuur, biodiversiteitsagenda, schouwplicht, ruimtelijke diversiteit, maatwerk.

Zuiderzeeland als koploper

Gorter, Y., & De Ridder, P. (2025).

De waterschappen en brede welvaart.

Waai Strategisch Adviesbureau.

Link via de UvW:

De waterschappen en brede welvaart

Mooi voorbeeld

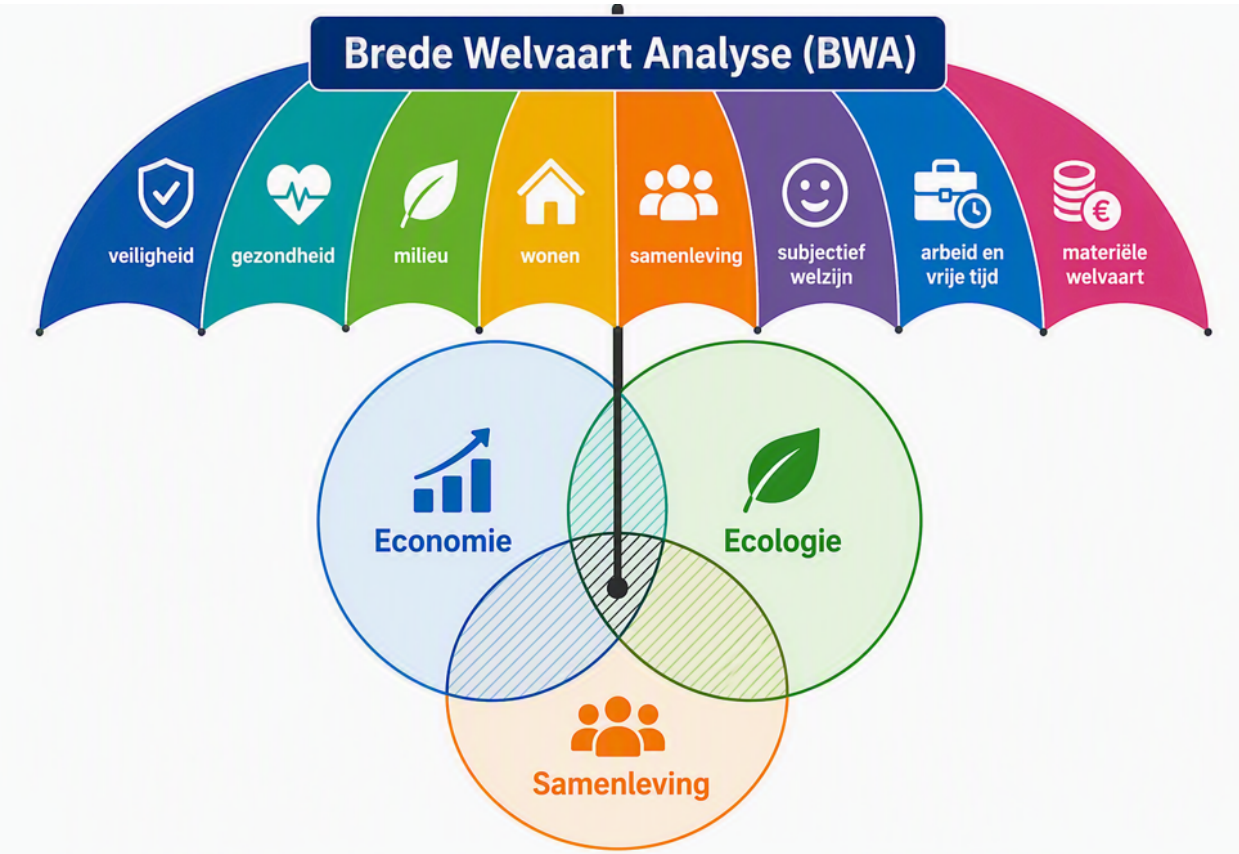
Thema's verkennen

Waterschap Zuiderzeeland heeft tijdens een interne bestuursconferentie verkend hoe zij concreet met brede welvaart aan de slag kunnen. Centraal in de oefening stond een kerntaak van het waterschap: het bepalen van het waterpeil in een polder. De bestuurders brachten in aparte tafels de impact van verschillende peilniveaus in kaart op thema's zoals subjectief welzijn, gezondheid, en het economisch, sociaal en natuurlijk kapitaal. Per thema werd onderzocht welke positieve of negatieve effecten een verlaging van het peilniveau zou hebben. Dit leidde tot waardevolle inzichten en gesprekken.

De deelnemende bestuurders vonden het vooral verfrissend om geijkte onderwerpen op een heel andere manier te bespreken dan ze gewend waren.

Wat kan de Brede Welvaart Analyse voor Zuiderzeeland opleveren?

- Neutrale beslisinformatie
- Inzicht in 1e, 2e en 3e orde effecten
- Andere oplossingen voor complexe vraagstukken
- Integrale bestuurlijke afweging
- Meer toekomstgerichte keuzes
  (>2100 en volgende generaties)
- Meer zicht op kansen, risico's en spanningen
  (waar keuzes bijdragen, schuren of schade veroorzaken)
- Besluitvorming die recht doet aan
  water, economie, natuur en samenleving

Wat hebben we in de tussentijd gedaan?

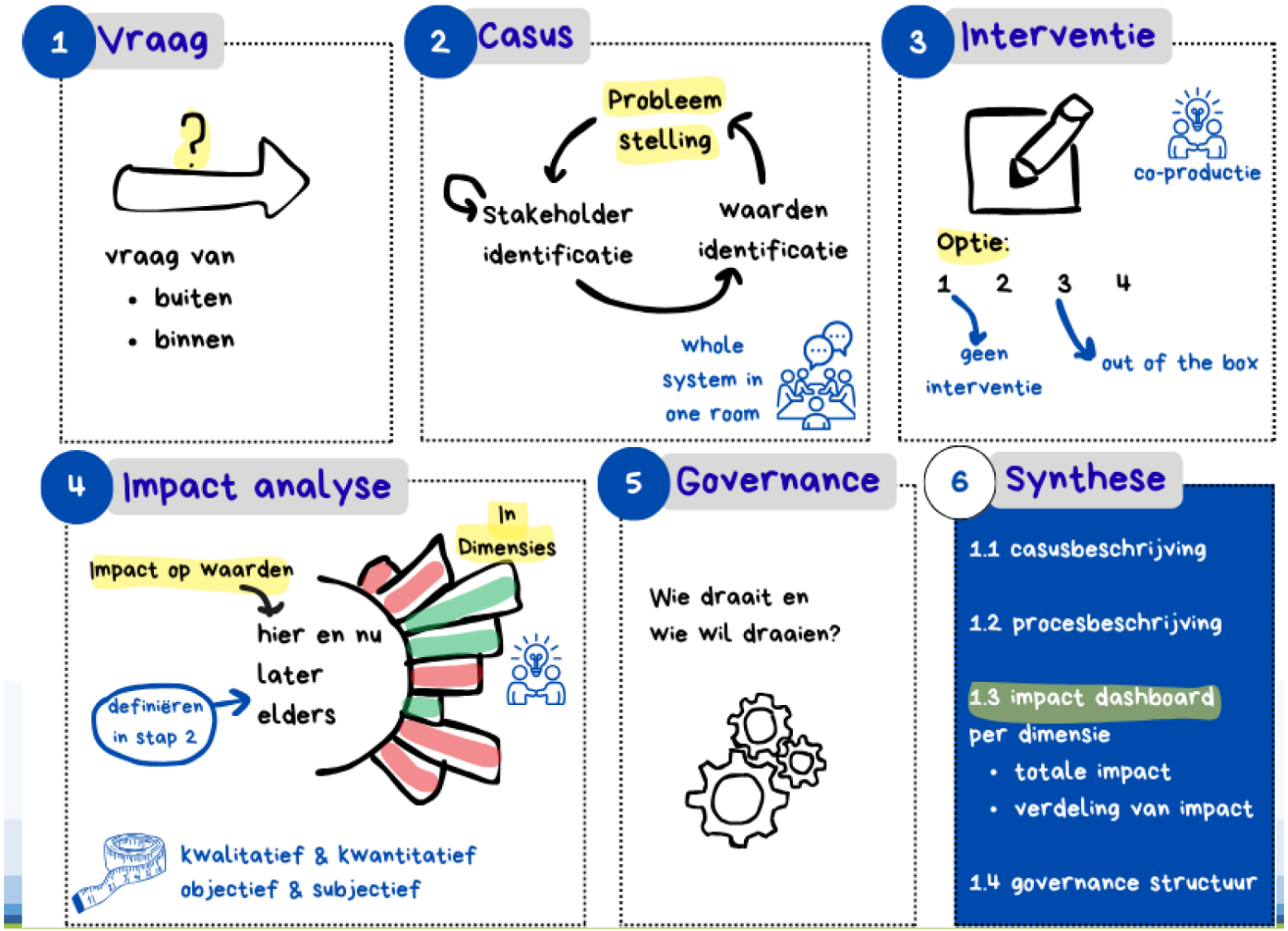
- ZZL genoemd in white paper UvW (Yme Gorter)
- Presentatie Dijkgraaf bij Steenwegsessie 9 februari 2026 (Gerard Vissering)
- Jongerenraad van provincie Flevoland aangehaakt
- Samenwerking met andere waterschappen en provincie opgezocht
- Student Wageningen Universiteit heeft stakeholderframework ontwikkeld
- Ambtelijke werkgroep brede welvaart en omgeving organisatorisch ingebed
- Kennisontwikkeling en verbinden van andere afwegingsmethodieken (natuurwaardeindex, MKI, value case…)
- Inbedding Brede welvaart in beleidshuis (evaluatie van beleid als onderdeel beleidsproces)
- Pilot Brede Welvaartanalyse zoetwaterbeschikbaarheid ‘water slim verdelen’

We kiezen voor een eigen model: De Brede Welvaartsanalyse

Overwegingen:

- We hebben ervoor gekozen niet alle perspectieven uit te drukken in geld
- We hebben een waterschapsbreed model onderzocht; dat onderzoek is nog niet afgerond;
  MKI en valuecase worden ook gebruikt
- We hebben geconstateerd en geaccepteerd dat er verschillende inzichten bij andere waterschappen bestaan

Hoe zien we de brede welvaart analyse voor ons?

Eerste ervaringen pilot Zoetwaterbeschikbaarheid, Water slim verdelen

- **Brede Welvaart basis voor analyse;** waarde en schade van varianten, mkba-methodiek wordt ook benut
- **Anders denken; meerdere gevolgen in beeld brengen;**
  Toekomstige generaties: lange tijdshorizon; effecten die pas later voordoen;
  Effecten worden monetair, kwalitatief en verhalend gepresenteerd, laatste met name voor sociale indicatoren
- **Blinde vlekken zichtbaar maken**; niet alleen technische maatregelen, ook betere bewustwording, voorbereiden op schaarste, enz.
- **Verder kijken dan nu, voorbij verantwoordelijkheden;** hoe kijken anderen naar dit vraagstuk?
- **Oordeelvrij beginnen;** gericht op brede informatie voor het bestuur om af te wegen
- **Dialogische aanpak bij alle stappen;** samen met stakeholders de maatschappelijke, ecologische en economische gevolgen van keuzes rond verdelen zoetwater analyseren
- **Coproductie ZZL met consortium** (Arcadis, CLM, Hydrologic)
- **Dialogische aanpak met;** agrariërs (waaronder Landbouw Collectief Flevoland), Provincie Flevoland, IJsselmeerpartners, terreinbeherende organisaties en andere belanghebbenden die op ons pad komen

Vierluik

Brede welvaart
Hier en nu – Later – Elders
Context- en gevolgbewuste besluitvorming
Grenzen
Toenemende druk en kwetsbaarheid
Huidige strategie niet houdbaar
Noodzaak tijdige nieuwe strategische keuzes
Nieuwe strategieën
Begrotingsproces

Bestuurlijk gesprek

Welke accenten wilt u meegeven voor de ontwikkeling van de brede welvaart analyse?

Vervolg

- Advies van het Jongerenpanel verwerken
- Brede welvaart analyse: water slim verdelen stand van zaken en beoordelingskader ter informatie in AB-vergadering december
- Brede welvaart analyse: water slim verdelen wordt in 2027 via BOB-cyclus aan AB voorgelegd

Hierna volgt achtergrondinformatie van het onderzoek van student Wageningen op basis waarvan we het stappenplan Brede Welvaart Analyse hebben ontwikkeld.

Achtergrondinformatie

Ontwikkelen van een brede welvaart stakeholder betrokkenheidskader voor waterbeheer

Toepassing van brede welvaart principes ter ondersteuning van besluitvorming bij het waterschap

Lianne Sänger – 27-01-2026

WATERSCHAP ZUIDERZEELAND

Aanleiding

Achtergrondinformatie

- Welvaart = meer dan het BBP
- Water als onderdeel van een complex systeem
- Rol stakeholders in identificeren van waarden

“Hoe kan stakeholderbetrokkenheid worden gestructureerd door het meenemen van brede welvaart principes in waterbeheer?”

Achtergrond

Probleemstelling:

Hoewel het brede welvaart perspectief het belang van stakeholder betrokkenheid benadrukt, ontbreekt een systematisch raamwerk dat richting geeft aan de vormgeving hiervan binnen brede-welvaartsanalyses.

Doelstelling:

Het ontwikkelen van een systematisch raamwerk voor stakeholderbetrokkenheid binnen brede-welvaartsanalyses. Dit raamwerk beoogt de consistentie en kwaliteit van de analyse te verbeteren. Daarmee wordt bijgedragen aan een bredere informatiebasis voor besluitvorming.

Methodologie

1. Literatuuronderzoek

Synthese literatuur over:
- brede welvaart
- stakeholder engagement in water management

2. Ontwikkelen raamwerk

Op basis van de wetenschappelijke literatuur en beleidsdocumenten

3. Validatie via interviews

Toetsen toepasbaarheid en implicaties van het raamwerk

Brede welvaart: waar draait het om?

Brede welvaart kijkt naar: hier en nu, later en elders

Identificatie relevante pilaren van brede welvaart

Achtergrondinformatie

Kwalitatief en Kwantitatief
Voer zowel kwalitatieve als kwantitatieve onderzoeken uit.

Directe en indirecte invloed
Richt je op de directe en indirecte invloed op de waarden van belanghebbenden.

Waardendialoog
Kijk verder dan de interesses en begrijp de fundamenten van waarden, waardecreatie en waardevernietiging.

Afruilen en verdelingseffecten
Houd rekening met de spreiding van de impact en de overwegingen die daarbij een rol spelen.

Brede welvaart

Tijd-ruimteperspectief
Overweeg de gevolgen, zowel nu als in de toekomst, hier en elders

Multidisciplinariteit
Focus op diverse disciplines en combineer ze.

Multidimensionaal perspectief
Beschouw specifiek de dimensies en subdimensies van brede welvaart.

Aspecten van stakeholder betrokkenheid in water management

Achtergrondinformatie

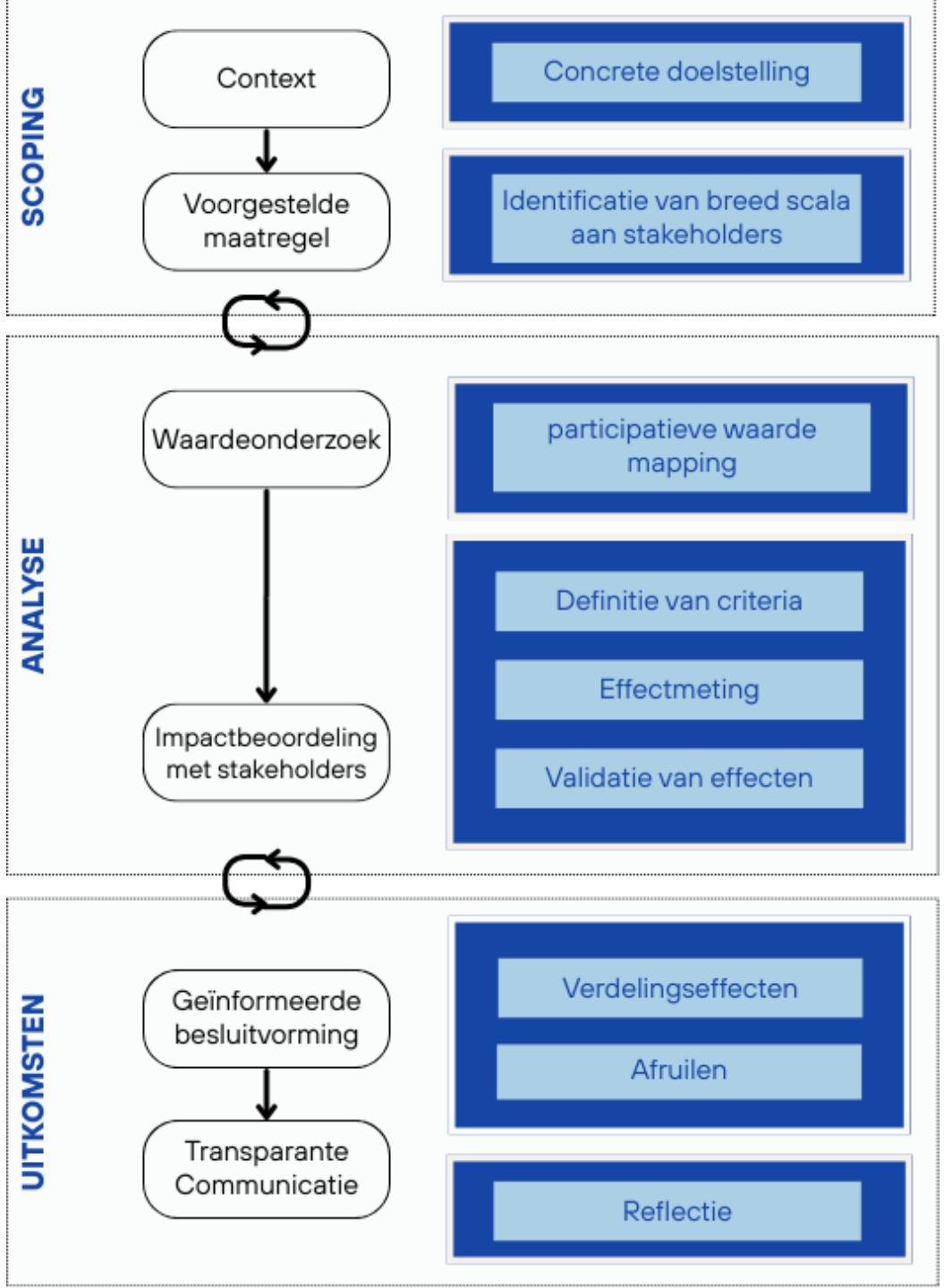
1. Duidelijke doelstelling
2. Representatie
3. Methodologie om stakeholderbelangen te identificeren
4. Co-eigenaarschap/co-productie/co-creatie
5. Reflectiviteit

- ***Stakeholder***

- *een individu, groep of organisatie die beïnvloed wordt, invloed heeft of afhankelijk is van de acties van de organisatie*

Het framework

Drie fasen van stakeholder betrokkenheid

Inzichten framework volgens experts

- Nadruk op vroegtijdige iteratieve **participatie**
- Inzicht in afruilen en **verdeling** van effecten
- Integratie van **lokale** kennis en '*lived experiences*'
- Verhoogde **legitimiteit** en **vertrouwen**
- Stimulering van **multidisciplinaire** samenwerking

Vraagt om

- Transparantie
- Procesbegeleiding
- Tijdsinvestering

Conclusie

Het framework:

- Integreert brede welvaart in alle fasen van een project
- Maakt brede welvaart toepasbaar en concreet
- Helpt het waterschap om maatschappelijke effecten systematisch mee te nemen
- Versterkt kwaliteit, legitimiteit en transparantie van besluitvorming

Aanbevelingen

1. Voer multidisciplinaire en multi-schaal impactanalyse uit
2. Gebruik gestructureerde brede welvaart gerichte stakeholderidentificatie
3. Pas participatieve value mapping vroeg en iteratief toe
4. Borg reflexiviteit: blijf terugkijken, leren en bijsturen